МАЙЧИНА СЪЛЗА

Заръмолѣ дребенъ есененъ дъждъ. Жълтиятъ листакъ въ градината свѣтна. Голѣмитѣ гроздови зърна подъ лозницата набъбнаха и кожицата имъ взе да се пука. Наведе синьото димитровче цвѣтове надъ търкулнатото въ шумата пукнато гърне. Сви се малкото птиче ластовиче въ дъното на гърнето и затрепера отъ студъ и мжка. Всички си отидоха. Отлетѣха на югъ неговитѣ две сестричета. Изгуби се майчицата му въ топлитѣ страни. Кой ще го стопли въ тая дъждовна нощь? Оставиха го само въ дъното на гърнето, защото бѣше сакато и не можеше да лети. Презъ лѣтото избухна пожарь въ кжщата, подъ чиято стрѣха майка му бѣше свила гнѣздо. Докато старата ластовичка смогне да грабне рожбата си отъ огъня, единъ вжгленъ падна въ гнѣздото и парна ластовичето по дѣсното крило. Голото пиле примрѣ отъ болка. Когато се свѣсти, то видѣ, че се намира въ ново гнѣздо, а подъ него седи майка му съ клюмнала глава. Най-напредъ се опита да раздвижи крилца, но не можа, защото дѣсното, изгореното крило бѣше изсъхнало.

Търкулна се лѣтото. Потъмнѣха гроздовитѣ зърна. Пукнаха се пжпкитѣ на димитровчетата. Почнаха да се събиратъ ластовичкитѣ по телеграфнитѣ жици. Жицитѣ заприличаха на броеници.

Една сутринь старата ластовичка смъкна своята сакатa рожба въ градината и рече:

— Мило дете, ние днесъ ще заминемъ на югъ. Ти не можешъ да летишъ. Затуй ще останешъ тука, ето въ онуй гърне съмъ ти нагласила мека перушина. Тамъ ще лежишъ. А когато огладнѣешъ, излѣзъ навънъ и си клъвни нѣщо. Цѣлата градина е зарината съ плодъ. Вижъ, какво хубаво димитровче е склонило чело надъ входа на гърнето. Ти не тжгувай. Напролѣть ние пакъ ще се върнемъ.

— Благодаря, майчице, дето си се погрижила за мене! — промълви сакатото и, за да скрие сълзитѣ си, наврѣ главица подъ крилото но майка си и притихна . . .

Всички си отидоха. Завалѣ дребниятъ дъждецъ. Наквасеното димитровче тежко отпусна цвѣтъ на гърнето. Една дъждовна капка се търкулна по най-далечния листецъ на цвѣта и се нагласи да падне.

— Ахъ, колко съмъ уморена! — въздъхна тя.

— Откжде идешъ? — попита ластовичето.

— Остави се. Голѣмъ пжть изминахъ. Ида отъ Великия океанъ. Тамъ се родихъ. Азъ не съмъ дъждовна капка. Азъ съмъ сълза.

— Каква сълза? — надигна се тревожно ластовичето.

— Майчина. Историята на моя животъ е кжсе.

Преди деветь дена една уморена и насълзена стара ластовичка кацна върху мачтата на единъ голѣмъ океански параходъ. Азъ стояхъ въ дѣсното око на кахърната птичка. Океанътъ ревѣше. Духаше силенъ вѣтъръ. Съ немощенъ гласъ продума ластовичката на вѣтъра:

— Братко вѣтре, когато ходишъ надъ свѣта, ако минешъ презъ България, отбий се при моето сирото пиле и му кажи да се пази отъ черния котакъ, който шета въ градината. Забравихъ да му поржчамъ на тръгване. Кажи му оше, че моето сърдце изсъхна отъ мжки.

— Кжде е ластовичето ти? попита вѣтърътъ.

— Оставихъ го въ едно пукнато студено гърне.

— Додето изрече тия думи старата ластовичка, азъ се отронихъ отъ окото й. Вѣтърътъ ме грабна и ме понесе надъ свѣта. Деветь деня летѣхъ. Ето сега паднахъ на туй цвѣте. Колко съмъ уморена! Искамъ да капна и заспя . . .

Сърдцето на сакатото ластовиче се обърна. Стана бърже, отвори човка и пое отмалѣлата майчина сълза.

— Благодаря ти, майчице! — прошепна то, легна си въ перушинката и заспа затоплено отъ сълзата, сякашъ бѣше подъ майчиното си крило.

Ангелъ Каралийчевъ

РОДЕНЪ КЖТЪ

Саминъ стоя на гордитѣ чукари,
срѣдъ мирисъ, птичи хоръ и свѣтлина;
пакъ тукъ ме мене утрото завари
и ясенъ день ми лъхна ведрина . . .

Да бродишъ воленъ въ роднитѣ балкани
отъ връхъ на връхъ като орелъ!
Да пѣешъ ти — срѣдъ чукитѣ засмѣни —
и смѣло слънчевия пжть поелъ! . , .

И тамъ: — до самий Богъ, до небето,
съсъ озарено отъ лжчи чело,
да гледашъ съ радость свидна низъ полето
какъ трепка въ багри родното село . , .

И какъ Росица долу въ тишината
извива морна змийския си пжть! . . .
— — — — —
Ехъ, чувамъ вечъ гласа на планината
и пѣсеньта на родния ни кжтъ! . . .

Недѣлчо Тинчевъ

Майска вечерь

Тиха майска вечерь
Сипе здрачъ въ полето;
Месечко сребристи
Плува по небето.

Съ свѣтълъ погледъ бродятъ
Дребнитѣ звездички;
Пъстритѣ цвѣтенца
Свели сж главички.

Китнитѣ ливади
Миризми разливатъ,
А безброй щурчета
Чудна пѣсень свирятъ!

Ето сънчо слиза,
Вредомъ се отбива.
Всичко се унася —
Въ сладъкъ сънь почива.

Л. Симидчиевъ

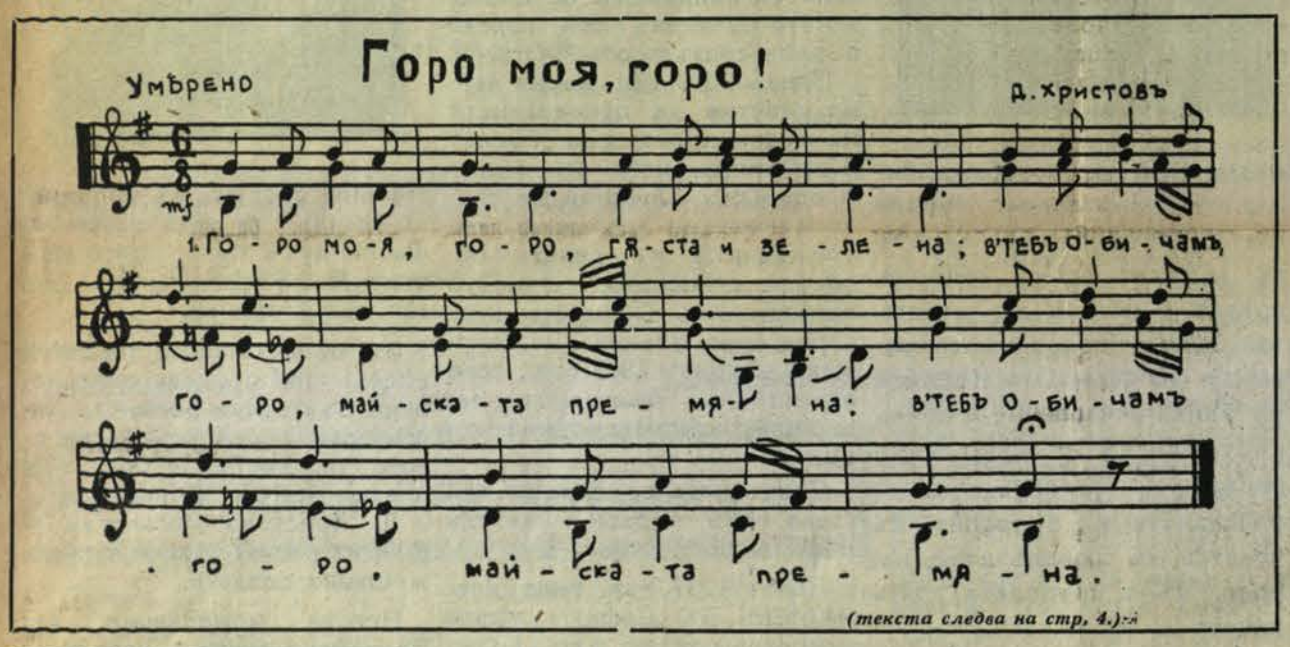

(текста следва на стр. 4.)

Дивакътъ държи повече на своята колиба, отколкото принцътъ на своя палатъ, а планинецътъ намира повече прелесть въ своята планина, отколкото поленецътъ въ своята бразда.

Моето село -- Градница

Ако тръгнете на юго-западъ отъ Севлиево, по Троянското шосе, то непременно ще минете презъ моето село. Пжтьтъ ви води презъ Сѣнникъ и отъ тамъ все край бистритѣ води на Видима чакъ до Троянъ. На 15 клм. вие ще починете и ще се запознаете съ родното ми мѣсто Градница. Разположена е край сребриститѣ лжки на рѣка Видима, която се кърми отъ снѣжното чело на Юмрукъ чалъ. Пѣнлива, бърза презъ върхове и скали, за да тръгне спокойна и широка чакъ до своята посестрима хубавица Росица. Когато минете презъ нея, лѣтно време, не може да устоите на нейнитѣ сини води, които ви примамливо канятъ, като русалка, за да се окжпите и освѣжите. На моста погледътъ ви ще спре не само на дълбокитѣ води, но и на чудно изваяния отъ камъкъ лъвъ, работенъ отъ нашия съселянинъ дѣдо Бочо. За тоя мостъ, строенъ много отдавна отъ него, се казва, че, когато дошелъ, тутакси следъ освобождението, единъ инженеръ, по народность чехъ, да го прегледа казалъ на дѣда Боча:

— Кжде ви сж плановетѣ?

— Въ главата и въ ржцетѣ ми. — отговорилъ дѣдо Бочо.

Ядосалъ се инженерътъ и добавилъ:

— Ще се подигравате ли съ мене? Нима не знаете, че имамъ власть да го одобря, имамъ власть и да го разруша.

— Но, господине, азъ го строихъ! . . . Защо се гнѣвите. Какво лошо съмъ направилъ?

— Кжде си свършилъ?

— Никжде. Самоукъ съмъ. Много мостове, църкви и монастири сж съградили мозъкътъ и ржката ми.

Тогава инженерътъ го потупалъ по гърба. Изгледалъ го, усмихналъ се, и се чуделъ, какъ подъ тоя черъ калпакъ на балканджията се крие толкова умъ и разумъ. Извадилъ сребърната табакерка и почерпилъ дѣда Боча съ една ческа пура като извикалъ:

— Браво! . . . Вие си имате по-добри майстори отъ мене. Нѣма хлѣбъ въ вашата страна за други строители. Вие чудеса правите! . . .

Шибналъ коня и си заминалъ.

Ето, край тоя мостъ се шири моето село. Хубаво е то, защото има красотата на планината и на полето. На югъ гори и планини На северъ равнини и ливади. Нагоре пасатъ гойни крави, свирятъ овчарски кавали и струятъ бистри потоци. А надоле пѣятъ буйно изкласили ниви, горятъ жълти слънчогледи и огнени макове.

Това хубаво разположение сж ценили и старитѣ българи и по-после турцитѣ. Селото датира отъ II. българско царство. Името му е чисто българско, произлиза отъ градъ, градище. Всѣко оградено мѣсто съ стени, въ които обитаватъ люди, които бранятъ селищата, старитѣ българи наричали градище. За това говорятъ и до сега дебелитѣ зидове на близкия до селото върхъ Пречиста. Презъ II. бълг. царство тукъ се е подвизавалъ незнаенъ по име боляринъ, но силенъ по духъ и воля. Основитѣ на неговата църква говорятъ за боголюбивото му сърдце; а водопроводътъ — за неговия голѣмъ на времето си строежъ. Когато турцитѣ обсадили неговата крепость, той храбро се държалъ дълго време. Неговитѣ здрави бойници и голѣми запаси отъ храна го правили гордъ и непобедимъ. Мила имъ била свободата тогава, по мила отъ смъртьта. Турцитѣ разбрали, че съ сила безименитъ боляринъ не ще бжде сразенъ. Прибѣгнали до хитрость. Хванали въ пленъ една българка на име Драгна. И мислили, че тя ще имъ изкаже, отъ кжде се снабдяватъ съ вода, за да я пресѣкатъ. Но всичко напраздно. Златото и среброто не могли да склонятъ нейния високъ духъ, за да предаде братята и сестритѣ си. Когато това не помогнало, Акифъ — турскиятъ военачалникъ, заповѣдалъ да докаратъ една голѣма бъчва и да забиятъ въ нея дълги гвоздеи. Въвели Драгна въ нея, между острите гвоздеи и й казали, че ако не изкаже водопровода ще я заковатъ и пуснатъ надолу отъ крепостьта. Драгна отстоявала съ мжжество и хладнокръвие на тежкото изпитание и нищо не казвала. Тръпки лазели по тънкото й тѣло, че ей сега острите ръждиви гвоздеи ще захапятъ бѣлата й снага. Побѣснялъ Акифъ и посѣгналъ съ ножъ:

— Казвай, гяуръ! . . .

Но Драгна само мълчала. Погледнала небето, погледнала крепостьта и само обърсала бистритѣ си сълзи съ смолената си коса. Бутналъ Акифъ съ лъскави ботуши бъчвата отъ стената и усмивката замръзнала по лицето му. Кървава диря останала следъ Драгна. Ехото само отвърнало на нейния плачъ и стонъ. Водитѣ на Видима потрѣбали навѣки нейното разкжсано тѣло, за да остави великъ споменъ и до наши дни. Лѣте и зиме стената наречена „Драгнина стена", струй и сълзи бистри води. Това казватъ сж сълзитѣ и кървитѣ на Драгна. Ако пийте отъ тѣхъ, не ще познавате страхъ.

Турскиятъ военачалникъ не спрѣлъ до тукъ. День и нощь не спялъ. Мислилъ, по какъвъ начинъ да превземе крепостьта. Една утринь за втори пжть проиграла усмивка по студенитѣ му тънки устни. Повикалъ тжпани и зурли, прострѣлъ богати трапези и хвалилъ Аллаха. Следъ това докаралъ черния си арабски конь, когото обичалъ повече отъ всичко. Завързалъ го у столѣтния брѣстъ и извилъ чуденъ кечекъ. Всички турци се чудѣли и маели. Ялъ и пилъ Акифъ три дни и три нощи, а на коня не далъ ни вода, ни сѣно. Жално цвилилъ и пръхтѣлъ клетиятъ му конь. Най-после го пусналъ край стенитѣ. Вдигналъ буйна глава, разтворилъ широко ноздри и плачелъ за вода жадниятъ му другарь. Въ лудъ бѣгъ обикалялъ навсѣкжде за капка животворна влага. Най-после спрѣлъ, подушилъ край само зида и заровилъ съ голѣми копита. Дралъ земята и